

ŚWIADOMOŚĆ I ZAANGAŻOWANIE KLIENTÓW W GOSPODARKĘ O OBIEGU ZAMKNIĘTYM (GOZ)

IZABELA OSTROWSKA/ Uniwersytet Szczeciński, Wydział Ekonomii, Finansów i Zarządzania

Wprowadzenie:

Zdecydowana większość surowców trafiających do gospodarki to surowce pierwotne, a udział surowców wtórnych wręcz spada: z 9,1% w 2018 r. do 7,2% w 2023 r. Tymczasem całkowita ilość materiałów zużywanych przez światową gospodarkę stale rośnie: tylko w ciągu ostatnich sześciu lat zużyto ponad pół biliona ton materiałów, czyli prawie tyle samo, co w całym XX wieku (CEF, 2024). Gospodarka o obiegu zamkniętym odnosi się do systemu gospodarczego, w którym surowce, produkty i odpady są racjonalnie gospodarowane w celu zminimalizowania ilości odpadów i ochrony środowiska (Kirchherr, Reike i Hekkert, 2017). GOZ ma na celu zastąpienie tradycyjnego modelu gospodarki linearnej, polegającego na szybkiej i taniej produkcji, produkcją dóbr trwałych, które można naprawić lub łatwo zdemontować i poddać recyklingowi. Model obiegu zamkniętego sprzyja naprawie, odnawianiu i ponownemu wykorzystaniu produktów, tj. przedłużaniu ich cyklu życia (Sauvé, Bernard, Sloan, 2016). Istotną rolę w GOZ odgrywa konsument – jego wybory konsumpcyjne sprawiają, że produkty mogą być dłużej użytkowane w gospodarstwie domowym, a następnie przekazywane kolejnemu użytkownikowi lub utylizowane w odpowiedzialny sposób. Dla konsumentów GOZ opiera się na koncepcji 10 R to: odmawia, ponownie analizuje, redukuje zakupy, przeprojektowuje, ponownie używa, naprawia, odnawia, regeneruje, recyklinguje, kompostuje (Potting i in., 2018).

Tabela: Porównanie badanych grup w zakresie stosowania działań GOZ

Metodologia badania własnego:

Celem badania było ocena gotowości konsumentów do włączenia się w gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz zidentyfikowanie motywacji i obaw związanych z tym tematem.

Metoda badawcza zastosowana w badaniu: zogniskowane wywiady grupowe (FGI). Trzy różne segmenty rynku – młodzi do 30 roku życia (8 osób), dorośli w wieku 31-59 lat (8 osób), osoby starsze w wieku 60 lat i więcej (8 osób). Wywiady zostały przeprowadzone w dniach 20-21.03.2024 r., a czas trwania każdego wywiadu wynosił do 2h.

Bibliografia:

Kirchherr, J., Reike, D., Hekkert, M. 2017. Konceptualizacja gospodarki o obiegu zamkniętym: analiza 114 definicji. Zasoby, ochrona i recykling, 127
Potting, J, A Hanemaaijer, R Delhay, J Ganzevles, R Hoekstra, and J Lijzen. 2018. Circular Economy: What We Want to Know and Can Measure. PBL Policy Report. PBL Publicaiton Number 3217: 92.
Sauvé, S., Bernard, S., Sloan, P. 2016. Nauki o środowisku: zrównoważony rozwój i gospodarka o obiegu zamkniętym: alternatywne koncepcje badań transdyscyplinarnych. Rozwój środowiska, 17.

Wnioski:

Powszechna znajomość koncepcji GOZ nie sprzyja zmianie zachowań konsumentów na bardziej zrównoważone. Wszystkie grupy badanych ulegają promocjom sprzedaży, wymieniają sprawne produkty na nowsze. Pozytywnym zjawiskiem jest chęć przedłużania życia niepotrzebnym produktom przez ich odsprzedaż, naprawienie czy oddanie potrzebującym. Główną motywacją konsumentów są jednak czynniki ekonomiczne – kupują produkty regenerowane czy używane, bo są tańsze. Naprawiają, gdy jest to opłacalne. Badani dostrzegają wiele wad systemu recyklingu jest on uciążliwy i część osób woli wyrzucić odpady do jednego pojemnika. Względy ekologiczne nie są motywatorem do włączenia się w działania GOZ.

Źródło: opracowanie własne